

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS-Voorstel

Besluitnummer
PZH-2022-796329651 DOS-2018-
0008466

Status
A-Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
1 februari 2022

Eindtermijn

Onderwerp

Pro forma hoger beroep inzake damherten in de Hoeksche Waard

Advies

1. Vast te stellen het procesbesluit tot het instellen van hoger beroep tegen de uitspraak van de Rechtbank Den Haag van 20 december 2021 inzake de opdracht tot het beperken van de omvang van de populatie damherten in de Hoeksche Waard.
2. Vast te stellen de brief aan Provinciale Staten over het hoger beroep tegen de uitspraak van de Rechtbank Den Haag van 20 december 2021 inzake de opdracht tot het beperken van de omvang van de populatie damherten in de Hoeksche Waard.
3. Vast te stellen de publiekssamenvatting bij het instellen van hoger beroep tegen de uitspraak van de Rechtbank Den Haag van 20 december 2021 inzake de opdracht tot het beperken van de omvang van de populatie damherten in de Hoeksche Waard.

Besluit GS

Wordt na de GS-vergadering ingevuld.

Bijlagen

1. Procesbesluit hoger beroep damhert
2. Brief GS aan PS over hoger beroep damherten
3. Uitspraak beroep damherten geanonimiseerd

1 Toelichting voor het College

Op 16 december 2020 heeft de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) namens GS een opdracht ex artikel 3.18 van de Wet natuurbescherming (Wnb) verleend om de populatie damherten in de Hoeksche Waard binnen 5 jaar weg te nemen. Deze populatie is ontstaan uit verwilderde exemplaren en hun nakomelingen en bestaat uit enkele tientallen exemplaren. Circa 20 jaar geleden zijn enkele damherten ontsnapt/losgelaten en sindsdien groeit de populatie gestaag.

Het is mogelijk dat in de Hoeksche Waard een situatie zal ontstaan die vergelijkbaar is met die in het duingebied op de grens met Noord-Holland. Die populatie in de duinen heeft zich ontwikkeld van enkele uitgezette en ontsnapte dieren in de jaren vijftig van de vorige eeuw, tot een piek van bijna 5000 getelde dieren in 2016. De ontwikkeling van zo'n populatie is exponentieel, zodat de groei in absolute aantallen steeds sneller gaat. De omgeving waar de damherten zich bevinden in de Hoeksche Waard, lijkt minstens even aantrekkelijk voor de damherten als het duingebied en is waarschijnlijk nog beter gezien de voedselrijke bodem van het gebied. Een flinke groei van de populatie in de Hoeksche Waard is dan ook zeker niet uitgesloten. Het gebied is daar echter niet voor geschikt. Een grote populatie damherten zal zijn weerslag hebben op de lokale verkeersveiligheid, zal zorgen voor schade aan gewassen en vraagt kostbare maatregelen die overheden en ondernemers zullen moeten treffen.

Om te voorkomen dat de situatie in de Hoeksche Waard uit de hand loopt, is beheer noodzakelijk. Omdat het hier gaat om een populatie verwilderde dieren én om niet tot in lengte van jaren damherten te moeten doden is ervoor gekozen om de gehele populatie binnen een periode van 5 jaar weg te nemen. Dat zorgt voor veel minder dierenleed op de lange termijn. Het bewust handhaven van een populatie damherten in de Hoeksche Waard zou daarnaast een precedent scheppen en een bron vormen van zich herhalende procedures en steeds dreigende schade.

Tegen de door de ODH verleende opdracht hebben Animal Rights en Fauna4Life beroep aangetekend en een verzoek om voorlopige voorziening ingediend. Voordat de voorzieningenrechter de opdracht schorste zijn reeds 11 damherten gedood. Daarnaast is er door enkele betrokken burgers uit de Hoeksche Waard een petitie gestart met als doel de damherten toch te gaan te beheren in plaats van tot nul te reduceren. Animal Rights en Fauna4Life bepleiten overigens geen beheer, maar willen in het geheel niet dat er damherten worden gedood.

De Rechtbank Den Haag heeft nu in de bodemprocedure geoordeeld dat de opdracht onterecht is verleend. De rechter oordeelt dat onvoldoende is onderbouwd dat:

1. de populatie uit verwilderde dieren bestaat;
2. het nodig is om de gehele populatie te verwijderen met het oog op de verkeersveiligheid;
3. het nodig is om de gehele populatie te verwijderen ter voorkoming van schade aan gewassen.

De rechter trekt delen van de onderbouwing in twijfel en gaat geheel voorbij aan het aangevoerde argument van het dierenwelzijn op de langere termijn: de populatie zal gaan groeien en later ingrijpen betekent per definitie meer dierenleed.

Ten aanzien van de status van de damherten als verwilderde dieren gaat de rechtbank eigenlijk niet in op de wettelijke definitie van verwilderde dieren en de uitleg daarvan in deze context. De rechter komt ook niet tot de conclusie dat het hier niet gaat om verwilderde dieren, maar oordeelt dat niet toereikend is gemotiveerd dat de damhertenpopulatie in de Hoeksche Waard uitsluitend bestaat uit verwilderde dieren. Dit terwijl namens GS is gesteld dat de populatie rond het jaar 2000 is ontstaan uit enkele lokaal ontsnapte damherten. Het is zeer onwaarschijnlijk, ook volgens diverse geraadpleegde experts, dat er damherten vanuit elders in Nederland in het wild levende populaties zich hierbij hebben gevoegd. Het is van belang om hierover meer duidelijkheid te krijgen in verband met de mogelijkheden die er juridisch gezien zijn om deze populatie te beheren. Bij verwilderde dieren geldt namelijk, anders dan bij inheemse beschermde dieren, niet dat de gunstige staat van instandhouding in het oog moet worden gehouden en ook geldt niet dat er eerst naar andere bevredigende oplossingen moet worden gezocht. Een nadere duiding door de Raad van State van het begrip 'verwilderde dieren' is dan ook zeer wenselijk.

Daarnaast stelt de rechter dat onvoldoende duidelijk is gemaakt waarom het "met het oog op de verkeersveiligheid noodzakelijk is om de gehele populatie te doden in plaats van te volstaan met een minder verstrekkende opdracht, zoals het beheer van de populatie". De rechter gaat er ten onrechte van uit dat de nu verleende opdracht verder strekt dan een opdracht voor het beheren van de populatie op een bepaald niveau. In dat laatste geval zullen er namelijk veel meer damherten over een langere periode moeten worden gedood. De rechter vindt dat "geen dragend argument" maar treedt daarbij enigszins in de beleidsvrijheid en beoordelingsruimte van de provincie als bevoegd gezag. Ook hierover is een oordeel van de Raad van State wenselijk. Voor de dreigende schade aan gewassen hanteert de rechtbank een vergelijkbare redeneerlijn. Gelet op het vorenstaande moet een hoger beroepschrift bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State worden ingediend.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag exclusief BTW : € 541,00
Programma : Ambitie 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland
Financiële risico's : Voor het instellen van hoger beroep zijn griffierechten à € 541,00 verschuldigd. Wanneer de Raad van State onverhoopt tot het oordeel komt dat het hoger beroep ongegrond is, bestaat de mogelijkheid dat de provincie de proceskosten van de wederpartij of wederpartijen dient te vergoeden. De hoogte van deze eventuele vergoeding is afhankelijk van de kosten die worden gemaakt en het gewicht dat door de Afdeling bestuursrechtspraak aan de zaak wordt toegekend.
Bekostiging vindt plaats via het budget van Taak 1.4.7 'Biodiversiteit: beheer en onderhoud'.

Juridisch kader

Het gevolg van het ingediende hoger beroep is dat de Raad van State zich zal buigen over de eerder genoemde uitspraak van de rechtbank Den Haag. In hoofdlijnen zijn hierbij drie uitkomsten mogelijk:

- a. Het hoger beroep wordt gegrond verklaard, en in het kader van de finale geschillenbeslechting oordeelt de Raad van State ook over de eerder ingediende beroepen en daarmee over de vraag of het goedkeuringsbesluit bij het faunabeheerplan in stand kan blijven;
- b. Het hoger beroep wordt gegrond verklaard en de zaak wordt voor de inhoudelijke

behandeling terugverwezen naar de rechtbank Den Haag;

- c. Het hoger beroep wordt ongegrond verklaard en de uitspraak van de rechter wordt bevestigd.

Om te voldoen aan de AVG is bijgevoegde uitspraak van de Rechtbank Den Haag geanonimiseerd volgens de richtlijnen die de rechterlijke macht hanteert. Deze versie is ook gepubliceerd op rechtspraak.nl.

2 Voorafgaande besluitvorming

De Omgevingsdienst Haaglanden heeft in mandaat namens GS een opdracht ex artikel 3.18 van de Wet natuurbescherming verleend.

3 Proces

De inhoud van de nog aan te voeren gronden zal worden afgestemd met de Faunabeheereenheid Zuid-Holland en de Omgevingsdienst Haaglanden.

4 Participatie en rolname

Niet van toepassing.

5 Communicatiestrategie

PS worden geïnformeerd door middel van bijgevoegde brief.